

כ' באדר תשע"ח. 7.3.2018

גיליון מס' 600

פרשת ויקהל-פקודי

בני חורין מבחון ומבפנים

מאת הרב יצחק בן דוד

עומדים על סיפו של הסוף; הפרק האחרון בספר שמות.

כל חומרי הגלם כבר עשויים, גם הכלים כבר מוכנים עד האחרון שבהם.

נשארה רק משימה עיקרית אחת אחרונה: להקים את המשכן בפועל, ולאחר מכן לשאת את הכלים, להכניסם למשכן ולהציב אותם במקומם.

מי יעשה את העבודה הקשה של הבנייה וההקמה? מי יהיה הסבל שיישא את הכלים?

התשובה של התורה לא פחות ממדהימה.

פועל הבנין, הסבל, ה"פועל השחור", יהיה לא אחר מאשר משה בעצמו:

"וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, וַיִּתֵּן אֹת אֲדָנָיו, וַיִּשֶׂם אֶת קַרְשָׁיו, וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו, וַיִּקַּם אֶת עַמֻּדָיו.

וַיִּפְרֹשׂ... וַיִּשֶׂם... וַיִּתֵּן אֶת הַכַּפֹּרֶת... וַיָּבֵא אֶת הָאֲרוֹן אֶל הַמִּשְׁכָּן, וַיִּשֶׂם אֶת פְּרֹכֶת הַמִּסָּךְ וַיִּסָּךְ עַל אֲרוֹן

הָעֲדוּת... וַיִּתֵּן אֶת הַשֻּׁלְחָן בְּאֶהָל מוֹעֵד... וַיִּקַּם אֶת הַחֹצֵר סָבִיב לַמִּשְׁכָּן... וַיִּתֵּן אֶת מִסְךְ שַׁעַר הַחֹצֵר

וַיִּכַּל מֹשֶׁה אֶת הַמִּלְאָכָה" (שמות מ, יח-ל"ז)

זוהי התמונה שמסיימת את ספר שמות: המנהיג הגדול שהוציא את ישראל ממצריים, עובד בפרך בהקמת המשכן ובבנייתו, וכן בנשיאת כלי המשכן האחד אחר השני והכנסתם למשכן.

רק ברגע הזה מגיעה יציאת מצרים לסיומה האמיתית. התרבות המצרית ראתה את פרעה כא-לוהים. הוא חי והתגורר בבית גדול ועצום ממדים ומכוחו ביסס את שלטונו בעמו (הפירוש של המילה 'פרעה' בכתב היתדות הוא 'בית חזק/גדול').

ואילו משה? הוא בונה את המשכן כאחרון הפועלים הפשוטים, ובסופו של דבר אף נאמר כי הוא לא יכול להיכנס לתוך המשכן פנימה: "וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֲנַן וְכָבוֹד ה' מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן" (מ, לה).

משה הוא לא בעל הבית. הוא הפועל שבונה את הבית, והוא יוכל להיכנס אליו רק ברשות. הוא לא ינהג בו מנהג בעלים, אלא מנהג אורחים.

זהו התיקון האמתי של יציאת מצרים. זהו גם התנאי ההכרחי לחיים של עם בני חורין החוסה תחת כנפי השכינה. החירות היא לא רק ממשעבד זר, אלא גם מבעלי הכוח והשררה בתוך החברה פנימה. משמעותה העמוקה והפנימית של השראת השכינה היא עמידה של ענווה. ובראש ובראשונה - ענוות המנהיגים ובעלי השררה.

הרב ד"ר יצחק בן דוד, ראש מדרשת עין הנצי"ב, רב קיבוץ עין הנצי"ב, נשוי לסמדר, אב לאהרן, שקד, עמיחי וגלעד.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il